

Haavisto ym.: Ehdotukset laeiksi valtion vakuusrahastosta annetun lain ja rikoslain 36 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta (n:o 130). Esityksen tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi omaisuudenhoitoyhtiöiden perustaminen ja näin luoda edellytyksiä pankkikriisin hoitamiseksi. Hallituksen esitykseen ei sen sijaan ole otettu säännösehdotuksia kansantaloutta raskaasti painavan ja mittavan pankkituen käytön valvonnasta. Hallituksen esitys on tässä suhteessa merkittävästi huonompi kuin se lainsäädäntö, jonka eduskunta hyväksyi 26 päivänä tammikuuta 1993 jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin (HE 364/1992 vp).

Edellä mainitun hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyssä tammikuussa 1993 eduskunta muutti esitystä useassa merkittävässä kohdassa. Muutokset perustuivat eduskunnassa laajan hyväksynnän saaneisiin periaatteisiin, joiden mukaan pankkituen on oltava julkista, valvottua ja vastikkeellista, minkä lisäksi on huolehdittava erityisesti siitä, ettei se vääristä rahoitusmarkkinoiden kilpailuolosuhteita. Nämä tavoitteet ovat osoittautuneet entistä perustellummiksi pankkituen kokonaismäärän kasvaessa jo tähän mennessä yli 40 miljardin markan. Pankkituen käytön tehokas valvonta on tuen koko ajan lisääntyessä osoittautunut yhteiskunnallisesti ehdottoman välttämättömäksi.

Tässä aloitteessa, joka liittyy eduskuntakäsittelyyn saatettuun hallituksen esitykseen n:o 130, ehdotetaan valtion vakuusrahastosta annettuun lakiin lisättäväksi säännökset tukiehdoista (12 §:n 1 mom.) sekä eduskunnalle annettavista tiedoista (19 b §). Säännökset vastaavat eduskunnan tammikuussa lepäämään jätettäväksi hyväksymiä.

Tukiehdoissa olisi määrättävä, että tuki on vastikkeellista valtioneuvoston määräämällä ta-

valla, sekä valvottava tuesta valtiontaloudelle aiheutuvia rasituksia ja estettävä tuen haitat kilpailulle yrityksissä ja rahoitustoiminnassa. Velkaantuneiden kotitalouksien ja yritysten asemaa olisi tukiehtojen mukaan helpotettava noudattaen velkasaneerauslainsäädännön periaatteita. Tämän lainsäädännön mukaisiin viranomaismenettelyihin ei sen sijaan olisi tarpeen turvautua.

Pankkituen käytön julkisuutta turvattaisiin säännöksellä, jonka mukaan eduskunnalle on vuosittain annettava kertomus sekä vakuusrahaston että omaisuudenhoitoyhtiöiden toiminnasta samoin kuin tukiehtojen noudattamisesta. Eduskunnan talousvaliokunnan, jolle pankkeja koskeva lainsäädäntö kuuluu, tulisi niin ikään saada tuen käytön valvontaa varten tarpeellisia tietoja siten kuin lepäämään hyväksytyssä laissa säädetään.

Vakuusrahastolakiin lisättiin 28.2.1993 hyväksytyllä lailla säännökset tukitoimien kohteena olevassa pankissa suoritettavasta erityistilintarkastuksesta. Tarkoituksena on, että havaituista väärinkäytöksistä määrätään kaikki asiaankuuluvat taloudelliset ja muut oikeudelliset seuraamukset. Käytännössä räikeimmät menettelyt voivat tulla rangaistaviksi lähinnä luottamusaseman väärinkäyttöä koskevan rikoslain 36 luvun 5 §:n nojalla. Syytteen nostaminen on kuitenkin voimassa olevassa laissa kytketty ensisijaisesti asianomistajan ilmiantoon, mikä on omiaan pidättämään syytteiden nostamista. Tämän vuoksi ehdotetaan luottamusaseman väärinkäyttöä säädettäväksi virallisen syytteen alaiseksi (RL 36:8).

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion vakuusrahastosta 30 päivänä huhtikuuta 1992 annetun lain (379/92) 12 §:n 1 momentti sekä

lisätään lakiin uusi 19 b § seuraavasti:

12 §

Tukiehdot

Tukilainaan ja muihin tukitoimiin on asetettava tukea saavaa vakuusrahastoa ja tuettavan pankin toimintaa ja hallintoa koskevat ehdot. Ehdolla on pyrittävä siihen, että:

1) rahaston myöntämä pääomatuki on vastikkeellista valtioneuvoston määräämällä tavalla;

2) valtiontaloudelle aiheutuva rasitus muodostuu niin vähäiseksi kuin se rahaston tehtävän toteuttamisen kannalta on mahdollista;

3) tuki haittaa mahdollisimman vähän kilpailua yritysten välillä ja rahoitustoiminnassa eikä vääristä kiinteistö- ja pääomamarkkinoiden toimintaa;

4) osinkoa pankin osakepääomalle, voitto-osuutta kantarahasto-osuuksille tai korkoa lisäosuusmaksuille, muille osuusmaksuille ja sijoitusosuuksille saa jakaa vain, jos pankin voitonjakokelpoiset varat siihen riittävät valtion ja valtion vakuusrahaston pääomatodistuksille suoritettavan täyden koronmaksun jälkeen;

5) velkaantuneiden kotitalouksien ja yritysten asemaa helpotetaan niiden niin toivoessa noudattaen yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/93) ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/93) periaatteita vakuuksien myyntikielloista ja velkapääoman rajoittamisesta sekä muista, velallisen asemaa vahvistavista järjestelyistä.

19 b §

Eduskunnalle annettavat tiedot

Valtioneuvosto antaa rahaston toiminnasta eduskunnalle vuosittain kertomuksen. Kertomukseen on sisällytettävä tiedot myös 1 §:n 5 momentissa tarkoitettun luottolaitoksen ja osakeyhtiön vastuista sekä velallisina olevista oikeushenkilöistä ja säätiöistä, taloudellisesta tuloksesta ja toiminnasta muuten sekä 12 §:ssä tarkoitetuista tukiehdoista ja niiden noudattamisesta.

Valtiopäiväjärjestyksen 50 §:ssä tarkoitettun eduskunnan valiokunnan tulee pyynnöstään ja muutenkin tarpeen mukaan saada valtioneuvostolta selvitys rahaston toiminnasta sekä tukitoimien kohteena olevan pankin toiminnasta sen estämättä, mitä osakeyhtiön liikesalaisuudesta säädetään. Selvitystä ei kuitenkaan voida antaa pankin, sen asiakkaan tai muun henkilön taloudellisesta asemasta tai yksityistä olosuhdetta koskevasta seikasta tai liike- tai ammatillisuudesta, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun valiokunnan jäsenen on noudatettava sitä vaiteliaisuutta, jota valtioneuvosto katsoo asian laadun vaativan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1993.

2.

Laki
rikoslain 36 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain 36 luvun 8 §, sellaisena kuin se on 24 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa (769/90), seuraavasti:

8 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä lievästä petoksesta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 1993.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1993

Pekka Haavisto
Pekka Rätty
Satu Hassi

Tuija Maaret Pykäläinen
Eero Paloheimo
Heidi Hautala
Ulla Anttila

Paavo Nikula
Hannele Luukkainen
Erkki Pulliainen

